

Správa o činnosti Štátneho archívu v Bratislave, pobočky Trnava za rok 2011

A. Personálny stav

V Štátnom archíve v Bratislave, pobočka Trnava bolo v roku 2011 systemizovaných 8 zamestnaneckých miest, všetky v štátnej službe. Z toho 3 miesta v 4. platovej triede (ďalej len PT), 1 miesto v 5. PT, 2 miesta v 6. PT, 1 miesto v 7. PT a 1 v 8. PT. Miesta boli obsadené zamestnancami s príslušnou odbornou kvalifikáciou: 5 VŠ II. stupňa, 3 SŠ s maturitou. V archíve nebolo systemizované žiadne zamestnanecké miesto vo verejnom záujme.

B. Odborné činnosti archívu

Zamestnanci archívu v roku 2011 odpracovali 333 pracovných dní v činnostiach na úseku odbornej správy registratúr a 1333 dní v odborných archívnych činnostiach.

1. *Predarchívna starostlivosť a odborná správa registratúr*

Činnosť archívu v tejto oblasti bola zameraná na vykonávanie odborného dozoru nad správou registratúr u pôvodcov registratúr, ktorí spadajú do jeho územnej kompetencie (v rámci okresov Hlohovec, Piešťany a Trnava). V systematickej predarchívnej starostlivosti archívu bolo zaradených 444 pôvodcov registratúr, ktorí majú zriadené registratúrne strediská; žiaden z nich nemá zriadený vlastný archív.

V roku 2011 archív riešil 83 návrhov na vyradenie registratúrnych záznamov (z nich bolo 70 schválených, 13 vrátených na prepracovanie a doplnenie). Archív posúdil 24 návrhov registratúrnych poriadkov a plánov, ktoré predložili pôvodcovia registratúr na schválenie. V rámci metodologickej činnosti vykonal 379 individuálnych konzultácií a inštruktáží a podieľal sa na realizácii 2 školení zameraných na problematiku tvorby registratúrnych smerníc a prípravu vyradovania záznamov z registratúr právnických subjektov. V rámci výkonu štátneho odborného dozoru správy registratúr u ich pôvodcov archív vykonal 36 prieskumov (z toho 10 v orgánoch verejnej správy, 12 v podnikateľských subjektoch, 14 u iných pôvodcov registratúry) a 12 odborných kontrol (v orgánoch verejnej správy).

2. *Evidencia archívneho dedičstva*

Archív mal k 31.12. 2011 vo svojej správe 810 archívnych súborov v rozsahu 4 880,72 bm. Z tohto počtu 7 archívnych súborov (v rozsahu 35,85 bm) spravoval na základe deponitnej zmluvy uzatvorenej s ich vlastníkom, ktorým sú cirkevné inštitúcie. Žiadne archívne súbory neboli uložené mimo archívu.

V priebehu roka 2011 archív prevzal do svojej archívnej starostlivosti od pôvodcov 22 súborov – prírastkov archívnych dokumentov v celkovom rozsahu 33,64 bm. Z toho bolo 7 prírastkov k už existujúcim archívnyim fondom (9,68 bm) a 16 prírastkov, z ktorých vznikli nové archívne fondy (23,96 bm). Všetky prírastky boli riadne zaevidované: boli vypracované príslušné evidenčné záznamy a spracované evidenčné listy k novým archívnyim fondom.

V roku 2011 bola dokončená úloha, na ktorej archív začal pracovať už v roku 2010: komplexná revízia databázy evidenčných listov archívnych súborov v elektronickej aplikácii WinAFondy. Ako súčasť evidencie boli v 2. polroku 2011 vykonané práce na doplnení

a upresnení lokačných prehľadov uloženia jednotlivých archívnych súborov v archívnych depotoch a boli vypracované samostatné zoznamy prírastkov k fondom škôl a úradov štátnej správy a samosprávy a tiež sumárny prehľad všetkých fondov a zbierok uložených v archíve.

3. Ochrana archívnych dokumentov

Archív je umiestnený v budove, ktorej vlastníkom je SR - Ministerstvo vnútra SR. Budova je zaradená medzi kultúrne pamiatky SR. Historický objekt, pôvodne meštiansky dom, bol zrekonštruovaný na archívne účely v roku 2002. V rámci rekonštrukcie bola vybudovaná účelová prístavba určená na archívne depoty. Budova nie je klimatizovaná, strecha ani obvodové steny nie sú zateplené, čo nepriaznivo ovplyvňovalo klimatické podmienky uloženia archívnych dokumentov. Zvýšená vlhkosť priestorov a tvorba plesní sa prejavili v zhoršení fyzického stavu časti archívnych súborov. Vzhľadom na chýbajúce finančné prostriedky na technické riešenie odstránenia nedostatkov, na eliminovanie nepriaznivého stavu v tejto oblasti bolo potrebné vo zvýšenom rozsahu vynaložiť mimoriadnu osobnú starostlivosť jednotlivých zamestnancov o priebežné prevetrávanie všetkých depotov, dislokovanie súborov, presušanie a priebežnú povrchovú dezinfekciu a manuálnu očistu ohrozených priestorov i dokumentov.

4. Filmotéka

Archív nemá zriadenú filmotéku.

5. Spracúvanie a sprístupňovanie archívnych dokumentov

V roku 2011 boli roztriedené a usporiadané všetky prírastky archívnych dokumentov, ktoré boli prevzaté v priebehu roka (33,64 bm) a začalo sa s inventarizáciou archívneho fondu MNV vo Veľkých Kostoľanoch (6,36 bm):

klasifikačný kód	Názov archívneho súboru práce: - triedenie, vnútorné usporiadanie	Časový rozsah	množstvo (bm)
A.XXV.1	MsNV v Piešťanoch	1987	1 fascikel - dodatok
A.XXVI.1	Obvodný úrad v Trnave	1991-1996	20,88
A.XXVI.2	Obecný úrad v Bňovciach	1994-1999	0,24
A.XXVI.2	Obecný úrad v Bukovej	1991-2000	0,36
A.XXVI.2	Obecný úrad v Dolných Otrokovciach	(1986) 1991-2000	0,24
A.XXVI.2	Obecný úrad v Dlhej	1991-1999	0,36
A.XXVI.2	Obecný úrad v Maduniciach	1991-2000	0,48
A.XXVI.2	Obecný úrad v Malženicich	1991-2000	0,60
A.XXVI.2	Obecný úrad v Slovenskej Novej Vsi	(1990) 1991-1999	0,48
A.XXVI.2	Obecný úrad v Šterusiach	1991-2000	0,36
A.XXVI.2	Obecný úrad vo Veľkom Orvišti	1991-2000	0,48
A.XXVI.2	Obecný úrad vo Zvončine	1995-2000	0,24
E.IV.2	Elektrokov, š.p. Trnava	1963-1990	1,08
E.IV.2	Kovovýroba, š.p. Trnava	1963-1993	0,36
E.IV.9	L. Kabát, s.r.o.	1994-2000	0,08
E.VIII.1	Trnavský stavebný podnik, š.p. Trnava	1983-1991	0,24

E.XII.1	Komunálne služby mesta Trnava, š.p.	1958-1993	1,80
E.XII.1	Reštaurácie, š.p. Trnava	1972-1996	1,32
E.XIII.1	Okresný stavebný podnik, špeciálne služby, š.p. Trnava	1955-1959, 1962-1991	1,92
I.VI.	Základná škola v Hlohovci, časť Šulekovo	(1952) 1964-1990	0,60
M.II.	Jozef Šimončič, osobný fond	1988 – 2010	0,92
N.V.	Horolezecký klub pri AŠK Slávia Trnava	1951-1996	0,60
spolu	33,64		
klasifikačný kód	Názov archívneho súboru práce: - vnútorné usporiadanie, vnútorné vyraďovanie a inventarizovanie	Časový rozsah	množstvo (bm)
A.XXV.3	MNV vo Veľkých Kostolňanoch	1951 – 1990	6,36

Pre uľahčenie prístupu bádateľov k historicky hodnotným súborom archívnych dokumentov z fondu Magistrát mesta Trnava boli v roku 2011 zo starších archívnych pomôcok vyhotovené prepisy 2 inventárnych zoznamov do elektronickej podoby: a to inventárneho zoznamu stredovekých listín (295 záznamov) a inventárneho zoznamu listov („misssiles“) – korešpondencie mesta Trnavy zo 16. storočia (5 570 záznamov).

6. Prístup k archívnym dokumentom

Zabezpečovanie prístupu verejnosti k archívnym dokumentom bolo v roku 2011 (rovnako ako v predchádzajúcich rokoch) prevládajúcou zložkou činnosti archívu. Archív umožňoval prístup k archívnym dokumentom formou predloženia dokumentov bádateľom na samostatné štúdium a formou vyhľadania a vyhotovenia rôznych potvrdení, výpisov a osvedčených kópií dokumentov podľa požiadaviek predložených fyzickými i právnickými osobami. V rámci konzultačných služieb archív poskytoval informácie o dokumentoch nielen z tunajšieho archívu, ale aj informácie a usmernenia o obsahu archívnych fondov a možnostiach vyhľadávania dokumentov uložených v iných archívoch.

V roku 2011 v archíve študovalo **265 bádateľov (12 zo zahraničia)**, ktorí **uskutočnili 623 bádateľských návštev (18 zo zahraničia)**. Počet bádateľov aj bádateľských návštev oproti predchádzajúcemu roku vzrástol: nárast o 20 bádateľov a o 75 bádateľských návštev. Okrem toho bolo **písomne** vybavených ďalších **36 dopytov študijného zamerania** (z toho bolo 17 zo zahraničia). Prevládal historický účel štúdia a témy z oblasti regionálnych dejín, národnostnej politiky a problematiky národnostných menšín, z dejín školstva a z genealógie. Pre študijné potreby bádateľov archív vyhotovil 88 ks neoverených kópií archívnych dokumentov. Tento počet bol v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi výrazne nižší. Dôvodom bolo jednak nedostatočné technické vybavenie archívu vhodným reprografickým zariadením na snímanie starých listín, záznamov z knižných zväzkov a dokumentov rozmerov väčších ako A3 formát a tiež z dôvodu, že žiadateľom bolo udelené povolenie na použitie vlastného reprografického zariadenia.

V roku 2011 archív vybavil **403 písomných žiadostí** (z toho 12 zo zahraničia) **o prístup k archívnym dokumentom formou výpisu, potvrdenia alebo kópie**. Žiadateľmi boli fyzické i právnické osoby (advokátske kancelárie, notárske úrady, súdy, obecné a mestské úrady, katastrálne a pozemkové úrady, Slovenský pozemkový fond, rôzne podnikateľské firmy i polícia). Na základe týchto žiadostí archív vydal **1 413 správnych informácií – výpisov, kópií a potvrdení z archívnych dokumentov** (z toho 14

pre žiadateľov zo zahraničia) v celkovom rozsahu **3 236** jednotlivých **listov**. Najčastejšie požadovanými dokumentmi boli doklady o vlastníctve nehnuteľností (prídelové listiny, geometrické plány, výpisy zo zoznamov prídelcov, výpisy z prídelových účtov, zápisnice o usporiadaní pohľadávky za pôdohospodársky majetok, kúpnopredajné a zámenné zmluvy, rozhodnutia o dedičstve, rozhodnutia o výkupe nehnuteľností, rozhodnutia o vyvlastnení, konfiškácie majetku, hospodárske zmluvy), stavebná dokumentácia, stavebné a kolaudačné rozhodnutia, doklady o vzdelaní, potvrdenia o dobe štúdia alebo zamestnania, výpisy z matrik, doklady o štátnom občianstve, resp. domovskom práve. Najväčší rozsah mali požiadavky správy katastra a geodetických kancelárií ako spracovateľov **ROEP-u** (registra obnovenej evidencie pozemkov), v rámci ktorých boli vyhladané a vydané osvedčené **kópie dokumentov k 11 katastrálnym územiam**: k. ú. Bašovce, Cífer, Hlohovec, Hubina, Košolná, Lošonec, Majcichov, Opoj, Pác, Ťapkové a Veselé.

V oblasti bádateľskej a správnej agendy archív vybral na poplatkoch súhrnne sumu 1.148,33 €. Z toho 1.125,- € tvorili správne poplatky vybrané podľa zákona č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch (v kolkových známkach) a suma 187,35 € bola vybraná za služby archívu: poplatky za vyhotovenie kópií dokumentov a za udelenie súhlasu používať vlastné reprografické zariadenie na vyhotovovanie kópií. V súvislosti s výberom správnych poplatkov je potrebné uviesť, že vysoký podiel - viac ako 79% - z celkového počtu vydaných osvedčených kópií dokumentov tvorili dokumenty vydané orgánom štátnej správy a súdom pre účely správneho, resp. súdneho konania ex offo – bez akýchkoľvek poplatkov.

7. Príručná odborná knižnica

Príručná odborná knižnica archívu k 31.12.2011 obsahovala 11 303 knižných zväzkov a drobných tlačovín. Pre nedostatok finančných prostriedkov nebola do knižnice archívu zakúpená žiadna kniha; knižničný fond bol v roku 2011 doplnený iba o 14 zväzkov kníh, ktoré boli získané darom (od autorov, resp. od vydavateľa) a o 9 periodík (z toho 3 regionálne, bezplatne) do zbierky novín a časopisov.

Knihy a časopisy boli dostupné v bádateľni archívu, formou prezenčného štúdia. Najviac využívané boli publikácie k regionálnym dejinám, zbierky právnych predpisov, regionálne noviny a odborné historické časopisy. Orientáciu v knižničnom fonde umožňoval klasický kartotekový autorský katalóg, začalo sa aj s jeho postupným spracovaním do elektronickej podoby v programe Bach-Knižnica (skatalogizovaných 628 knižných zväzkov).

8. Výskumná, publikačná, kultúrno-osvetová činnosť

Na činnosť v tejto oblasti bolo v roku 2011 vyhradených iba minimum pracovných dní. Archív nemal plánovanú žiadnu osobitnú rezortnú ani ústavnú výskumnú úlohu. Pri príležitosti uskutočnenia štatistickej akcie Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011 bol uskutočnený individuálny výskum dokumentov – sčítacích hárkov zo sčítania obyvateľov v Uhorsku v roku 1869, ktoré sa zachovali v archívnom fonde Magistrát mesta Trnavy. Stručná sumarizácia výsledkov výskumu bola publikovaná formou článku v regionálnom periodiku.

Archív spolupracoval s Národným biografickým ústavom v Martine pri upresňovaní rodných a genealogických údajov viacerých osobností pochádzajúcich z tunajšieho regiónu. Údaje boli zisťované pre účely spracovania hesiel do pripravovaného Biografického lexikónu Slovenska. V rámci spolupráce s Trnavskou univerzitou archív umožnil tiež exkurzie

a konzultácie pre študentov k bakalárskym a diplomovým prácam s historickou regionálnou tematikou.

9. Organizačná a riadiaca práca, vzdelávanie, ekonomické a administratívne práce

V oblasti organizačnej a riadiacej práce boli priebežne vykonávané štandardné činnosti súvisiace so zabezpečením bežného chodu archívu, jeho odbornej činnosti a kontroly plnenia úloh zamestnancami. Súčasťou činnosti na tomto úseku bolo spracovávanie rôznych rozborov, správ, hlásení a vyhodnotení, plánovanie a vykazovanie činnosti štátneho archívu, účasť na poradách riaditeľov štátnych archívov, interné pracovné porady, rokovania a konzultácie s príslušnými odbormi ministerstva na úsekoch personálnej, ekonomickej a metodicko-odbornej práce.

Počas roka 2011 sa nevyskytli žiadne organizačné zmeny v zložení ani náplni činnosti archívu. V rámci zvyšovania odbornosti sa zamestnanci archívu zúčastnili niekoľkých odborných seminárov a prezentácií, ktoré boli zorganizované zamestnávateľom k odbornej problematike:

- odborný seminár: Bádateľská a správna agenda; 04.04.-05.04.2011, 2 zamestnanci
- odborný seminár: Zákon č. 395/2002 Z. z. o archívoch a registratúrach a o doplnení niektorých zákonov; 19.04.2011, 1 zamestnanec
- odborný seminár: Rozbor a preklad cudzojazyčných archívnych textov; 04.05.-05.05.2011, 2 zamestnanci
- prezentácia softvéru Scoparchiv firmy Scope; 16.05.2011, 1 zamestnanec
- konferencia: Prezentácia a ochrana archívneho dedičstva – možnosti a realizácia; 13.10.2011, 1 zamestnanec
- adaptačné vzdelávanie – všeobecná časť; 23.-25.11.2011, 1 zamestnanec

Okrem toho zamestnanci archívu absolvovali aj predpísané špecializované školenie ako súčasť prevencie na úseku požiarnej ochrany a bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci (25.11.2011), 7 zamestnancov.

Celý rok 2011 bol poznamenaný nedostatkom finančných prostriedkov, ktoré nepokrývali ani základné prevádzkové potreby archívu. Archív po celý rok fungoval v režime maximálneho obmedzenia všetkých výdavkov, čo spôsobovalo nemalé problémy aj v jeho základných činnostiach (o iného nedostatok základných kancelárskych potrieb, chýbajúce prostriedky na úhradu poštovného, zastaralé a poruchové PC vybavenie, výpadky vo vykurovaní objektu). Údržba objektu a opravy technických zariadení sa riešili iba v skutočne nevyhnutnom minimálnom rozsahu, nebolo možné riešiť odvlhčenie priestorov ani potrebnú obnovu výpočtovej techniky.

Zastaralá a v mnohých prípadoch zlyhávajúca výpočtová technika (vybavenie archívu IT je z roku 2003) sťažovala a spomaľovala nielen bežné administratívne práce, ale táto situácia mala dopad aj na kvalitu a zníženie rozsahu služieb poskytovaných archívom vo vzťahu k verejnosti (napr. problémy s vyhotovovaním kópií dokumentov väčších rozmerov, máp a plánov, problémy pri vyhotovovaní reprodukcí záznamov z knižných zväzkov, nemožnosť pracovať so súbormi s väčším objemom dát a s novými formátmi súborov a pod.). V tomto smere sa vytvorila nepriaznivá situácia, ktorá môže spôsobiť zaostávanie archívu za trendmi súčasnosti.

V Trnave 31.03.2012

PhDr. Anna Dunajská
riaditeľka archívu